

ALASKA Här kan skryta med landets högsta berg, största park och vildaste djur. I USA:s nordligaste delstat börjar vildmarken redan när man kliver tröskeln.

Text MALIN HEFVELIN Foto RUNAR LARSEN

UTPOST FÖR LYCKSÖKARE

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

På puben West Rib i Talkeetna diskuterar lokalbefolkningen nattens händelser. Servitrisen Susie har sett spår av grizzlybjörn utanför sitt hus och någon har rotat runt i hennes soptunna.

– Ta geväret med dig nästa gång du slänger soporna, lyder rådet från en mustaschprydd gentleman vid bardisken iklädd Stetsonhatt och spetsiga stövlar.

I Alaska har nästan alla vi möter en björnhistoria som de gärna delar med sig av, trots turistrådets försök att tona ner delstaten som ett farligt resmål efter filmer som "Grizzlyman" och "Into the Wild".

Talkeetna är på många sätt urtypen för en stad i Alaska. Den grundades av guldgrävare, är liten och ligger långt från det mesta. Här bor knappt 800 invånare som gärna formulerar sina egna regler. Talkeetnas borgmästare sedan 16 år är katten Stubbs som har sitt audiensrum i Nagley's diversehandel runt hörnet från baren. Stubbs är en av de mest populära borgmästarna i stadens historia.

– Han har inte höjt skatten på 15 år och han lägger sig inte i våra affärer, säger Susie från andra sidan bardisken medan hon torkar glas.

Visst är det delvis ett skämt, men samtidigt visar kattborgmästaren på hur stark självständighetsviljan är i Alaska. James Minton, chef på Visit Anchorage förklarar:

– Alaska är republikanskt, men de flesta här stöder inte kriget i Irak, eller NRA. Det handlar snarare om att vi är "lämna oss i fred så sköter vi oss själva"-republikaner.

Talkeetna är inkörsporten till Denali national-

park, själva kronjuvelen i Alaskas naturturism. Parken är sex gånger större än Yellowstone och rymmer USA:s högsta berg, Mount McKinley. Vildmarkshotellet Talkeetna Alaskan Lodge är ett av många företag inom turismnäringen som ägs av grupper från ursprungsbefolkning. En sprakande eld brinner i den enorma eldstaden i lobbyn och från terrassen har vi en storslagen utsikt över Mount McKinley. Många åker hit för att vandra, paddla kajak och fiska och njuta av stillheten.

Tack vare enorma ytor, långa vintrar och att staten äger en stor del av marken är naturen relativt oförstörd. De flesta invånarna kommer ursprungligen från "lower 48", de delstater som ligger på fastlandet söder om Alaska och har flyttat hit just för naturens skull. Ett annat viktigt skäl är friheten.

Jeff Babcock flyttade till Alaska för 30 år sedan för att bli flygande delstatspolis. Det finns inte många kvadratmeter i södra Alaska som han inte har bevakat från luften. Sedan ett par år tillbaka flyger han mest taxifyg och sightseeingturer för K2 Aviation i Denali. Han flyger oss över parken och Mount McKinley. Skogarna genomkorsas av floder med smältvatten från glaciärerna i blått och brunt. Andra väldiga områden är trädlösa och marken uppspliten efter gruvdrift. Jeff tipsar om att spana efter björn på väg tillbaka mot låglandet. Plötsligt pekar han ner till höger och mycket riktigt – långt där nere på en grön sluttning rör sig tre björnar, en hona och två ungar.

Att köra bil i Alaska kan också vara ett äventyr. Från Seward Highway längs Cook Inlet ser vi hur hundratals belugavalar rör sig uppför floden. Deras

” De isblock som faller från den turkosvita glaciärväggen blir ett skådespel.

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

2. BILDRUBRIK

2. Bild kursiv

ryggar bildar vita ovaler när de dyker upp ovanför ytan för att sedan försvinna ner i det bruna vattnet. På andra sidan vägen, där klipporna brant häver sig uppåt, kan den skarpögde se snöfår och bergsgetter skutta mellan klippavsatserna. En stor havsörn glider fram, de jagar ofta på stränderna vid ebb. Alaskas långa stränder kan se inbjudande ut, men är förrådiska. De består främst av slam som följer med smältvatten från glaciärerna och hamnar vid utloppen. Glaciärleran är fin som bakpulver, omsluter en fot likt kvicksand och stelnar snabbt.

Vi fortsätter österut mot Whittier, i turistbroschyrer kallad Alaskas konstigaste stad. Den var länge en viktig hamnstad men i dag bor bara ett par hundra människor här – alla i ett och samma höghus. I hamnen ligger mängder av fritidsbåtar och i fallfärdiga bodar kan man köpa souvenirer, färsk fisk och vapen. Men skälet till att hundratals kryssningsfartyg lägger till här varje år är att Whittier är det naturliga stoppet på väg till vackra Prins William-sundet.

Vi bordar katamaranen Klondike Express för en dagstur. Alaska visar sig från sin bästa sida och brassar på med strålände sol, glittrande vatten, snötäckta toppar och klar, krispig luft. Kapten Cody Hanna har haft befälet på Klondike Express i sju år. Tidigare arbetade han på flodbåtarna i Louisiana.

– Där behövde man inte se upp för isberg, annars är det ganska lika, säger han.

Glaciären Harvard har sitt utlopp i College Bay. Allteftersom vi saktar in och närmar oss den höga isvägen fylls vattnet omkring oss av isblock. Mellan dem flyter en grupp uttrar på rygg med tassarna

på magen. En bit bort ligger stora bruna sjölejon på en klippa. Alla passagerare samlas på fördäck. De isblock som faller från den turkosvita glaciärväggen blir ett skådespel. Besättningen fiskar upp ett par isklumpar från den flera tusen år gamla glaciären. De krossas senare och serveras inför hemfärden i glaciärblå drinkar på övre däck.

Danielle Morning Dove Natdago dansar en jaktscen, en man slår takt på en trumma gjord av ett stort uppspant skinn. Rytmen ökar i takt och styrka. Trumman symboliserar jägarens hjärtslag i dansen, som är hämtad ur folkgruppen athabascans ritualer. Danielle är hälften athabascan, en av fem stora ursprungsbefolkningar i Alaska. Under sommaren jobbar hon som dansare på Heritage Center, ett museum om ursprungsbefolkningen strax utanför Anchorage. Hennes farfar växte upp traditionellt med valfiske och säsongsvandringar. Föräldrarna har försökt hålla sederna vid liv genom att lära dottern traditionella färdigheter som att tillverka konsthandverk av pärlor och skinn, sy mockasiner – och dansa.

– Jag tror inte jag skulle kunna leva någon annanstans än i Alaska, säger Danielle. Vi är ute mycket, fiskar, plockar bär och jagar. Att leva nära naturen är en viktig del av mitt liv.

Hon läser till lärare på universitetet i Anchorage och vill arbeta med att bevara de olika ursprungsspråken i skolan.

– De unga från ursprungsbefolkningarna behöver stöd att anpassa sig till dagens värld utan att förlora sitt arv.

FAKTA

Resa

Stockholm-Anchorage via Reykjavik med Iceland Air kostar från cirka 6 000 kr t/r.

Bil Hyrbilsföretagen finns på internationella flygplatsen i Anchorage. www.enterprise.com

Tåg Alaskas järnväg från Anchorage sträcker sig nästan 800 km in i landet. www.alaskarailroad.com

Flyg krävs för att nå de mer avlägsna platserna i Alaska. K2 Aviation har både taxifyg och flightseeing. Prisexempel: 1 timmes flygning runt Mount McKinley från 1300 kr/person. k2aviation.com

GUIDE ALASKA

Äventyr och ätbart

Maten påverkas av omfattande handel med Asien och tillgång till färsk fisk. Några bra lodger var en gång gåvor från staten som skulle locka nya invånare.

Text MALIN HEFVELIN Foto RUNAR LARSEN

Lobbyn på Talkeetna Alaskan Lodge.

Bo

Alyeska resort Stora rum och öppet året om. Flera restauranger varav en i bergen, dit det går linbana. Dubbelrum från 900 kr/natt. Girdwood. alyeskaresort.com

Talkeetna Alaskan Lodge har både stugor och dubbelrum. Fantastisk utsikt över Mount McKinley från terrassen. Dubbelrum från 1300 kr/natt. talkeetnalodge.com

Historic Anchorage Hotel från 1916 är Anchorages äldsta hotell. 26 charmiga rum och beläget mitt i city – en perfekt utgångspunkt. Dubbelrum 700 kr/natt. historicanchoragehotel.com

Äta

Sakura Asian Bistro är en fräsch och uppfinningsrik asiatisk krog med fokus på sushi. Varmrätt

cirka 200 kr. Girdwood. alyeskaresort.com/dining/hotel-sakura.aspx

Jack Sprat har mottot "mat för alla". Ett rustikt yttre och modernt inre. Varmrätt cirka 200 kr. Girdwood. jacksprat.net

Jens restaurant har charmig personal och udda läge i ett köpcenter. Varmrätt cirka 300 kr. Anchorage. jensrestaurant.com

Göra

Denali nationalpark har drygt 400 000 besökare om året. Vandra, cykla, fiska, paddla kajak, studera djurlivet. nps.gov/dena

Linbana. Flyg fram mellan trädtopparna. En tretimmarsstur kostar 950 kr/person. denaliziplanetours.com

Glaciärtur. Se 26 glaciärer i Prince William-sundet under en dag. En glaciolog är med och berättar. Haldagstur (fem timmar) kostar 1100 kr/person. phillipscruises.com

Lästips

"Chasing Alaska" av C.B. Bernard. En resa genom statens brokiga historia och olika människooöden.

"Alaska" av James A Michener. Författaren ger sin bild av Alaskas historia i en berättelse om människorna som gjorde platsen till sin.

"Skriet från vildmarken" av Jack London. Klassiker om hunden Buck som hamnar i guldruschens Alaska som slädhund. Han börjar drömma om ett liv i vildmarken.

Filmtips

"Grizzly Man". Dokumentärfilm om björnentusiasten Timothy Treadwells liv och död.

"Northern exposure". Tv-serie från 90-talet om en nyutexaminerad läkare som öppnar praktik i en excentrisk by i Alaska. Löst baserad på Talkeetna.

"Into the wild" regisserad av Sean Penn bygger på Jon Krakauers bok och den sanna historien om Christopher Johnsson McCandles, som 1992 försvann i Alaskas vildmark.

FAKTA

Alaska – USA:s bästa affär

1867 sålde Ryssland Alaska till USA för 7,2 miljoner dollar, drygt 4 dollar per kvadratkilometer. Den allmänna inställningen i Amerika var att köpet var dåraktigt och klagomålen var många. 20 år senare inleddes guldruschen och

drygt 60 000 amerikaner reste norrut för att söka lyckan. På 70-talet hittade man olja och kort därefter blev Alaska officiellt den 49:e delstaten i Amerika.

Alaska har drygt 650 000 invånare varav nästan 300 000 bor i Anchorage.